

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัดรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัดรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.3

เขียนโดย ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

ISBN (E-book) 2026-0108-0009-4

จำหน่ายอีบุ๊ก มกราคม 2569

ราคา 99 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

เนื้อหา รูปเล่ม และภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์
ห้ามคัดลอก ยกเว้นได้รับอนุญาต

บรรณาธิการ กวียา เนาวประทีป

ปก/รูปเล่ม ฝ่ายศิลปกรรม สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

จัดทำโดย

ทจก. สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

เลขที่ 45 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ : 0-2433-7755-7 โทรสาร : 0-2433-7703

จัดจำหน่ายในรูปแบบสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์โดย

บริษัท เกรท มีเดีย เอเจนซี จำกัด

85 ซอยบรมราชชนนี 75 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0-2433-7755-7, 086-330-6425

คำนำ

หนังสือ แบบประเมินผลตามตัวชี้วัดรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มนี้ ผู้เขียนได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้สอนใช้ ประเมินคุณภาพการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนมามากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ผู้เขียนได้มีการจัดทำ กิจกรรมและแบบฝึกไว้หลากหลายรูปแบบ โดยมีเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และท้ายเล่มผู้เขียนได้จัดทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนให้นักเรียน ใช้ทบทวนก่อนสอบปลายภาคเรียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกันนี้ผู้เขียนได้จัดทำเฉลยไว้ท้าย เล่มไว้สำหรับให้ผู้สอนหรือผู้เรียนใช้ตรวจสอบความถูกต้องได้ด้วยตนเอง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นสื่อการเรียนการสอนและเป็น เครื่องมือเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ อำนาจประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน ครู-อาจารย์ผู้สอนได้เป็นอย่างดี

ด้วยความปรารถนาดี

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	6
ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ	8
ชุดที่ 2 พุทธสาวก ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง	13
ชุดที่ 3 พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	17
ชุดที่ 4 หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทของชาวพุทธ	22
ชุดที่ 5 การบริหารจัดการและเจริญปัญญา	27
ชุดที่ 6 ศาสนพิธี	30
ชุดที่ 7 ศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย	33
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	36
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	40
ชุดที่ 1 ประเพณีและวัฒนธรรมไทย	41
ชุดที่ 2 วันสำคัญของไทย	43
ชุดที่ 3 บุคคลสำคัญของท้องถิ่น	46
ชุดที่ 4 ประชาธิปไตยในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน	50
ชุดที่ 5 การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน	56
ชุดที่ 6 ความหลากหลายทางวัฒนธรรม	58
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	61
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์	66
ชุดที่ 1 สินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน	67
ชุดที่ 2 การวางแผนใช้จ่ายเงิน	69
ชุดที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากร	71
ชุดที่ 4 ภาษีและการแข่งขันทางการค้า	73
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 3	79

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติศาสตร์	83
ชุดที่ 1 การใช้ศักราชตามปฏิทินไทยและปฏิทินสากล	84
ชุดที่ 2 เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชน	86
ชุดที่ 3 การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน	89
ชุดที่ 4 การสถาปนาอาณาจักรไทย	96
ชุดที่ 5 บุคคลสำคัญของไทย	99
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	105
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์	110
ชุดที่ 1 แผนผัง แผนที่ และภาพถ่ายในชุมชน	111
ชุดที่ 2 สภาพแวดล้อมในชุมชน	116
ชุดที่ 3 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	118
ชุดที่ 4 เมืองและชนบท	122
ชุดที่ 5 ภูมิประเทศและภูมิอากาศที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน	124
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	128
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	132

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ
2. พุทธสาวก ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง
3. พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
4. หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทของชาวพุทธ
5. การบริหารจัดการและเจริญปัญญา
6. ศาสนพิธี
7. ศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย

ตัวชี้วัด

- อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย
- สรุปพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน หรือประวัติของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
- ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด
- บอกความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ
- แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ
- เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

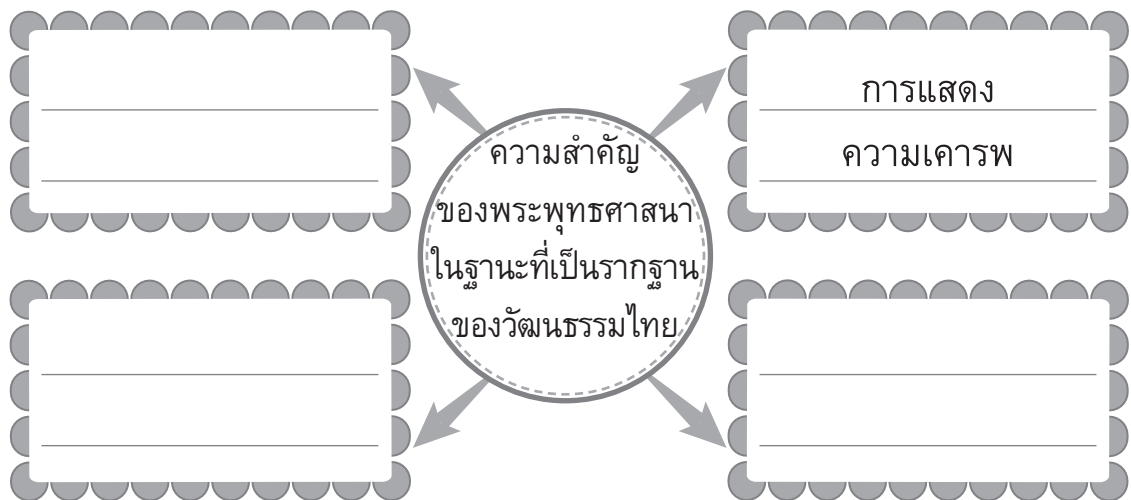
- บอกชื่อ ความสำคัญ และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่นๆ
- ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง
- เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง
- แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัด ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ

อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 1 (10 คะแนน)

- เขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย (5 คะแนน)

- วาดภาพหรือติดภาพวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา 1 ภาพ แล้วบันทึกข้อมูล (5 คะแนน)

ภาพนี้คือ ภาพ _____

ตอนที่ 2 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (5 คะแนน)

- พระพุทธศาสนาสอนให้คนไทยมีเมตตาซึ่งตรงกับวัฒนธรรมใด
 - การรักความสันโดษ
 - การแสดงความกตัญญู
 - การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - การแสดงความอ่อนน้อม
- พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใด
 - คนไทยรักอิสระ ชอบความสนุกสนาน
 - คนไทยชอบเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างชาติ
 - คนไทยชอบอยู่โดดเดี่ยว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น
 - คนไทยมีน้ำใจดีงาม โอบอ้อมอารีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- ข้อใดเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายในการไปร่วมประเพณีทางศาสนา
 - แต่งกายสุภาพเรียบร้อย
 - แต่งกายตามสมัยนิยม
 - แต่งกายตามความพอใจ
 - แต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง
- การที่พระพุทธศาสนาสอนให้คนอ่อนน้อมถ่อมตนมีผลต่อวัฒนธรรมไทยในเรื่องใด
 - การช่วยเหลือกัน
 - การแสดงความเคารพ
 - การสร้างงานศิลปะ
 - การตอบแทนบุญคุณ
- ผลงานสร้างสรรค์ใดที่มีอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา
 - พระที่นั่งอนันตสมาคม
 - อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
 - พระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร
 - ตึกนาฬิกาสยาม ทำเนียบรัฐบาล

หนูทำได้

14-15 = ดีมาก

8-10 = พอใช้

11-13 = ดี

ต่ำกว่า 8 ต้องปรับปรุง

ผู้ประเมิน

วันที่ ____/____/____

สรุปพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน หรือประวัติของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ตอนที่ 1 (10 คะแนน)

1. นำตัวอักษรหน้าข้อความทางขวามือมาใส่ลงในช่องว่างหน้าข้อทางซ้ายมือให้สัมพันธ์กัน (5 คะแนน)

<p>_____ 1.1 ปัจฉิมโอวาท</p> <p>_____ 1.2 อริยสัจ 4</p> <p>_____ 1.3 ปัญจวัคคีย์</p> <p>_____ 1.4 มรรค 8</p> <p>_____ 1.5 วันวิสาขบูชา</p> <p>_____ 1.6 ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา</p> <p>_____ 1.7 อัศตกิลมถานุโยค</p> <p>_____ 1.8 ตปัสสะและภัลลิกะ</p> <p>_____ 1.9 พระธัมมจักกัปป-
วัตตนสูตร</p> <p>_____ 1.10 บารมี 10 ประการ</p>	ก. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ข. ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ค. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปลงผม ง. การบำเพ็ญเพียรโดยการทรมาน จ. โอวาทที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนภิกษุครั้งสุดท้าย ฉ. ปฐมสาวกทั้ง 5 ของพระพุทธเจ้า ช. ปฐมอุบาสกของพระพุทธเจ้า ซ. เจ้าชายสิทธัตถะทรงระลึกถึงตอนถูกมารผจญ ฌ. พระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงครั้งแรก ญ. ข้อปฏิบัติที่ทำให้ถึงความดับทุกข์

2. เสนอแนวทางการนำข้อคิดจากการศึกษาพุทธประวัติไปใช้ในชีวิตประจำวัน (5 คะแนน)

ข้อคิดที่ได้	การนำไปใช้

- ตอนที่ 2 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (5 คะแนน)

- ผลของการบำเพ็ญทุกรกิริยาข้อใด
 - ทรงรู้หลักธรรมเบื้องต้น
 - ทรงเกิดเจ็บป่วยจนร่างกายทนไม่ไหว
 - ทรงเกิดความว้าวุ่นในพระทัย
 - ทรงลืมความทุกข์ไปชั่วขณะหนึ่ง
- พระธรรมเทศนากัณฑ์แรกมีชื่อว่าอย่างไร
 - มงคลสูตร
 - อนัตตลักขณสูตร
 - ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
 - อาทิตตปริยายสูตร

3. ข้อใดไม่ใช่ผลที่เกิดจากการแสดงปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้า
- ศาสนาอื่นๆ เสื่อมลง
 - มีหลักธรรมเกิดขึ้น
 - มีพุทธสาวกมากขึ้น
 - พระรัตนตรัยครบองค์สาม
4. บุคคลที่ว่ายากสอนยาก พระพุทธเจ้าเปรียบเป็นดอกบัวประเภทใด
- บัวเสมอน้ำ
 - บัวรอพ้นน้ำ
 - บัวบานเหนือน้ำ
 - บัวใต้โคลนตม
5. ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญพุทธกิจใด
- สั่งเสียพุทธสาวก
 - ประทานปัจฉิมโอวาท
 - ให้พระอานนท์เข้าเฝ้า
 - แสดงธรรมชั้นมัจฉิกปัฏวัตนสูตร

หนูทำได้

☐

14-15 = ดีมาก

☐

11-13 = ดี

☐

8-10 = พอใช้

☐

ต่ำกว่า 8 ต้องปรับปรุง

ผู้ประเมิน

วันที่ ____/____/____

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัด ชุดที่ 2 พุทธสาวก ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง

ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ตอนที่ 1 (10 คะแนน)

1. เขียนข้อคิดและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่ได้จากการศึกษาประวัติของสามเณรสังกัจจาย (3 คะแนน)

ข้อคิดที่ได้ _____

การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน _____

2. สรุปข้อคิดและคติธรรมที่ได้จากชาดก (3 คะแนน)

1. ข้อคิดที่ได้จากอารามทูลสกชาดก คือ _____

2. คติธรรมที่ได้จากมหาวาณิชชาดก คือ _____

3. สรุปแบบอย่างที่ดีของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (4 คะแนน)

ความดีที่เป็นแบบอย่างของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)
คือ _____

ความดีที่เป็นแบบอย่างของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
คือ _____

ตอนที่ 2 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (10 คะแนน)

- เพราะเหตุใดสามเณรสังกัจจะจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้กล้าหาญ
 - ปฏิบัติธรรมในป่าอย่างกล้าหาญ
 - เสียสละชีวิตตนเองแทนหมู่พระสงฆ์
 - ตั้งใจศึกษาหลักคำสอนอย่างมุ่งมั่น
 - พาโจรที่กลับใจไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า
- ข้อใดไม่ใช่อุปนิสัยของสามเณรสังกัจจะ

ก. มีเมตตา	ข. มีความใฝ่รู้
ค. มีความเสียสละ	ง. มีความเห็นแก่ตัว

3. มหาวาณิชชาตกเป็นชาตกที่มีสาเหตุมาจากเรื่องใด
 - ก. โลกมากจนตัวตาย
 - ข. ความเกียจคร้าน
 - ค. การใช้ปัญญา
 - ง. ฉลาดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์
4. พฤติกรรมของพ่อค้าบิรवारในมหาวาณิชชาตกสอดคล้องกับสำนวนไทยข้อใด
 - ก. กงเกวียนกำเกวียน
 - ข. กินบนเรือนขึ้นหลังคา
 - ค. ทำคุณบูชาโทษ โปรดสัตว์ได้บาป
 - ง. คนดีชอบแก้ไข คนชั่วไรชอบแก้ตัว
5. อารามทุสกชาตกเป็นชาตกที่มีสาเหตุมาจากเรื่องใด
 - ก. ความโลภมาก
 - ข. ความเกียจคร้าน
 - ค. ความมักใหญ่ใฝ่สูง
 - ง. ความฉลาดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์
6. การปฏิบัติตนของคนเฝ้าสวนในเรื่องอารามทุสกชาตกที่ฝาลิงดูแลสวนแทนส่งผลให้เกิดความเสียหายซึ่งตรงกับความหมายในข้อใด
 - ก. ใช้สัตว์ทำงาน
 - ข. ใช้คนไม่ถูกกับงาน
 - ค. ลิงเป็นสัตว์ไม่ใช่มนุษย์
 - ง. ไม่มีสัตว์ชนิดใดทำงานได้

7. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)
- พระศรีศากยมุนี วัดสุทัศนเทพวราราม
 - พระคาถาชินบัญชร
 - หลวงพ่โต วัดอินทรวีหาร
 - พระพิมพ์สมเด็จ วัดระฆังโฆสิตาราม
8. คุณธรรมแบบอย่างของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ข้อใดที่นักเรียนควรนำมาปฏิบัติตาม
- เดินธุดงค์
 - ขยันหมั่นศึกษา
 - แสดงธรรม
 - เก่งด้านเวทมนตร์
9. พระเจ้าตากสินมหาราชทรงทำประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร
- ทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 - ทรงรวบรวมพระไตรปิฎก
 - ทรงกอบกู้เอกราชของชาติ
 - ทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวง
10. คุณธรรมของพระเจ้าตากสินมหาราชที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างคือข้อใด
- ความกล้าหาญ
 - ความกตัญญู
 - ความเสียสละ
 - ความซื่อสัตย์สุจริต

หนูทำได้

☐

16-20 = ดีมาก

☐

12-13 = พอใช้

☐

14-15 = ดี

☐

ต่ำกว่า 12 ต้องปรับปรุง

_____ ผู้ประเมิน

วันที่____/____/____

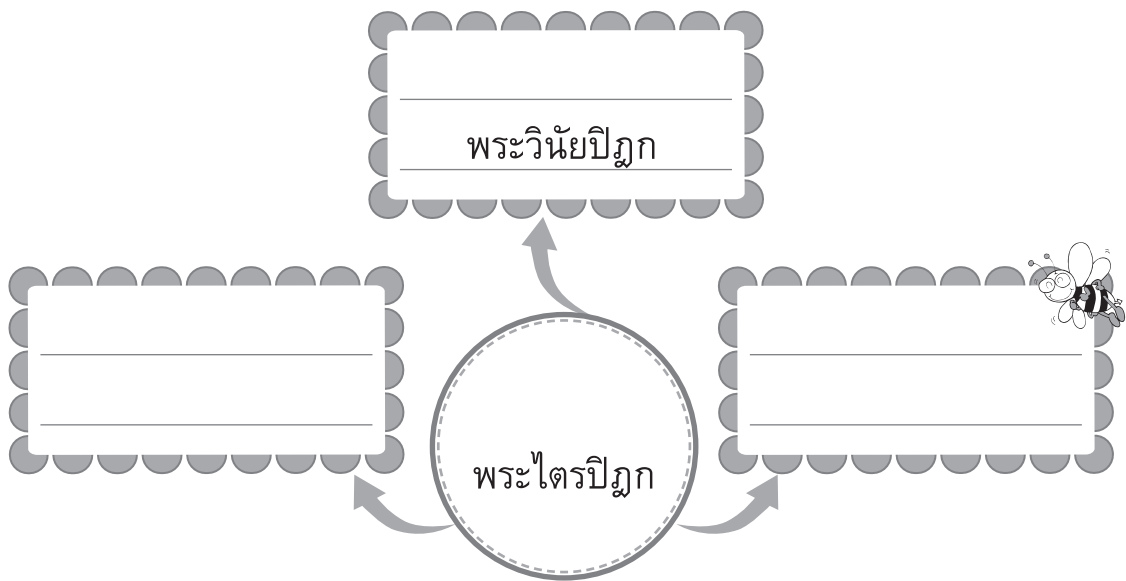

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัด ชุดที่ 3 พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

บอกความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

ตอนที่ 1 (10 คะแนน)

1. เขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับพระไตรปิฎก (6 คะแนน)

2. ตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)

2.1 พระไตรปิฎกหมายถึงอะไร _____

2.2 คัมภีร์ที่เก็บรวบรวมวินัยของพระสงฆ์ไว้เรียกว่าอะไร _____

2.3 พระสุตตันตปิฎกเก็บรวบรวมคำสอนส่วนใดของพระพุทธเจ้า _____

2.4 พระอภิธรรมปิฎกเป็นคัมภีร์ว่าด้วยเรื่องอะไร และได้เก็บรวบรวมไว้เป็นเล่มได้กี่เล่ม _____